

صاىي ۱

مايس ۹۲۷

يىل ۱

فلسفه و اجتماعيات

مجموعه سى

مؤسسى

آگاه سى

استقلال لىسه سى مديرى
وادىيات معللى

مديرى

محمد روت

آيده بر نشر اولونور

قباظاش لىسه سى فلسفه و اجتماعيات
وتجارت مكتبي اقتصاد معللى

بر صابره

- مقدمه فلسفه و اجتماعيات مجموعه سى
- نظري قسم : « ايش » ك تعريفى حقنده بر قاج نوط . . محمد روت
- مربىسى قسم : بيلكى موضوعلى آراسنده لسان راعب هلووى
- شكل نظريه سى درقنور اورغانه سعادالدينه
- ديوان ادبيانى : كلهل ورمزل آگاه سى
- افلاطونك اجتماعى فكرلى هانمى سنج
- اتجار هلمى ضيا
- هندسه نه در ؟ رديققنوره
- نظريه سى قسم : ويركو سياستمز درقنور عمر جهول
- لىسه و معلم مکتبلرنده اجتماعيات پروغرامى هلمى ضيا
- تحليل و تنقييد قسمى : اجتماعيات : على كامى م . ت .

مختلف مجموعه لوده منتشر مهم يازيلر

اداره خانه : استانبول - چينرى طاسه - استقمول لىسه سى داخلنده دائره مخصوصه

استانبول - مطبعة ابوالضا

تطبیقی قسم

ویرکی سیاستمزلک اساسلری

صوك ايكي سنه ظرفنده حكومتتمز ماليه مزده اساسلى تحولات وجوده كترهن بعض ویركى قانونلری وضع ایلدی . الك مهم ، الك اسكى تكلیفتمز اولان اعشارك الغاسى، وراثت واستهلاك ویركيلریله پترول ، مسكرات ، شكر، كبریت انحصارلرینك احداثی، توتون وتمتع ویركيلرینك شكارلرینك تبدیلی، مسقفات و اراضی تكلیفاریله رسوم سائرهنك نسبتلرینك زییدی كبی بر چوق تداییر اتخاذ ایلدی . بوقوانین ، بالطبع كلیشی كوزهل اصدار اولنماش ، دولت بو صورتله معین غایهلری تحقق ایتدیرمكه چالشمشدر . مذکور هدفلر بر پروگرام حالنده تدوین وثبیت ایدلماش اولسهر بيله هیچ شبهه سزینه موجوددر . ایشته بزى بوراده مشغول ایدمك اولان حكومتتمزك سیاست مالیه سنك بو اساساتی در . مقاله مزده اولاً - دولتمزك مالیه ساحه سنده اتخاذ ایلدیكى تداییری كوزدن كچیره رك سیاستنك استهداف ایتدیكى مقصدلری تحری واستمزاج ، ثانیاً بو غایه لرك نه درجه یه قدار شایان تصویب اولدقلرینی مطالعه ، ثالثاً اجرا آتنك، مذکور هدفلری تحقق ایتدیرمك ایچون الویریشلی اولوب اولمادیغنی تدقیق ایدمك .

ایلك نظرده حكومتتمزك بویك متنوع قوانین ايله یالكز بر هدف ، واردتی ممكن مرتبه زیید هدفی تعقیب ایتدیكى ، ألنه مهمامكن چوق پارا كچیرمكى دوشونوب باشقه هیچ بر اساسی نظر اعتباره آلمادیغنی ظن اولنور . بو فرضیه یی تقویه ایدمك بر چوق احوال موجوددر : یکیدن احداث اولنان تكالیفك عدداً كثرتی ، انحصارلر و استهلاك ویركيلرینك وضعی كبی تداییرك ماهیتاً تأمین واردادن باشقه برغایه ایچون اتخاذ ایدلمش اولملرینك محال بولونماسی ، سائر صورتده تعدیلاته اوغرامش اولمایان بالعموم اسكى تكالیفك (مثلاً اراضی و مسقفات ویركيلرینك ، كومروك رسومك الخ) نسبتلرینك آرتدیرلمش اولماسی وبوتون بوتداییرك نتیجه سی

اولارق واردات دولتك اهميتلى صورتده تزايدى (واردات دولت مخماتى ۱۳۴۰ سنه سنده ۱۲۹ ميليون ايكن ۱۳۴۱ ده ۱۵۳ ميليونه ، ۱۹۲۶ بودجه سنده ايسه ۱۹۰ ميليونه بالغ اولمشدر) هپ بوتلقيمزى محق كوستره جك اولان عاملر دندر . فى الحقيقه بو غايه نك حرب عموميدن صوكرا آوروپا حكومتلرينك كافه سنده اولدينى كى نور كيا ده دخى اك بويوك رولى اوينا دىنى شبهه سزدر . دولتمز صوك سنه لرده بالخاصه ، درعهده ايلديكى يكي وظائفك ايفاسى اچون محتاج اولدينى مبالى تداركه ساعى اولمشدر .

آنحق بونى قبول ايتمكه برابر باشقه هيچ بره دف كوزمه ديكنى ادعا ايتمك دوغرو اولماز . آتيده كى تدقيقاتمزدن آ كلاشيله جنى وجهله تور كيا مالىه سياستك ايكي مهم اساسى دها واردر . حكومتمز ، فضله پارا آلد ايتمكدن باشقه (۲) ويركى سيستمزى آوروپا ليشدير مغه يعنى علمك استلزامانه وقبول ايتديكمز آوروپا عدالت تلقياته توافق ايده جك صورتده اصلاحه ، برده (۳) جبايت ايتديكى تكاليفك منبعى تبديله ، اسكيدن ويركيلرمزك منبعى بالخاصه زراع صنفك ثروتى ايكن شمدى بو صنفى مهما امكن صيانت ايله بار تكليفى يي دها زياده باشقه طبقه لره ، باشليجه شهر ليلره ، تحميله اوغراشمشدر . يعنى حكومتمز مالىه ساحه سنده ۳ هدف : ايرادىنى تزييد ، ويركيلرينك اشكالى اصلاح ، تكاليف ايله باشقه طبقه لرى محمول ايله ملك غايه لرىنى تعقيب ايتمشدر . سياست مالىه مزك برنجى اساسى ايلك نظرده كوزه چارپدينى حالده ديكر ايكيسى واضحا تظاهر ايتمز . بونلك حكومتمزك اجرا آتته مؤثر اولدقلىنى اثبات وايضاح ايتمه مز ايجاب ايدر .

آ — اولا ويركيلرمزك اصلاحى غايه سنى نظر اعتباره آلام :

بدايتا شونى سويليله لم كه ويركيلرمزى علم مالينك امر ايتديكى شكلره افراغ ايتمك تمايلى مملكتمزده تا تنظيمات خيره نك اجرا ايلديكى ۱۲۵۵ سنه سندن برى موجوددر . اوروپا مدنيتك مملكتمزده تدريجا نفوذ ايله مسنك مالىه ساحه سنده بعض انعكاساتى اولاجنى طبيعى ايدى . مملكتمزده علم مالى قواعدى طانمغه باشلانقدن صوكرا اسكى ويركيلرمزك اساسى تشكيل ايدن تكاليف شرعيه نك محاذير وعدم كفايتى آ كلاشلمش ، عنعنه پرستلكمز ايله جذرى قرارلر اتخاذه كى عجز مزك مساعده ايتديكى درجه ده تكاليف قديمه ترك و واردات دولتك دها علمى اصوللره تداركته ابتدار ايدلمشدر .

مملکت مزده دورلودورلو ناملر آلتنده احداث ایدلمش اولان پک مختلف ومتنوع تکالیف عرفیه ۱۲۵۵ سنه سنده کاملاً الفا و « هر کسک متصرف اولدینی املاک و اراضی موجوده سنک، منافع و تمتعات حاصله سنه، و کار و تجارت و اقتدارینه و الحاصل حال و تحمیل لرینک درجه سنه کوره » تک برویرکی وضع ایدلمشدرکه بو علمی اساساتک تورك ویرکیلرنده ایلك تظاهری دیمکدر. صوکرا ۱۲۷۵ ده وضع اولنان اراضی املاک و تمتع ویرکیلری ۱۳۲۶ سنه سنده تطبیقنه باشلانان مسققات ویرکیسی ایله ، تکالیف سیستمزک اصلاحی غایه سنه ده زیاده یاقلاشمشدر . ایشته جمهوریت اداره سی همان ر عصر دن بری موجود اولان بوتمایلی تشدید و تقویه ایله مشدر . اعشارک الغاسی تمتع ویرکیسنک برینه قازانچ ویرکیسنک، انتقالات خرجلرینک برینه وراثت ویرکیسنک قائم اولماسی توتون انحصارینک شکلنک تبدیلی اجراآت مالیه مزک معطوف اولدینی ویریلر مزی عصر یلشدرمک غایه سنک تجلیاتندن در . حکومت مزک بو تدابیری بالخاصه مالیه مزی اصلاح مقصدیه اتخاذ ایلدیکی ، ۱۳۶۱ سنه سی بودجه سی اسباب موجب لایحه سنده کی شو بیاناتندن آکلاشمقده در :

« امور مالیه ده اجراآت حکومته رهبر اولان فکر ؛ شرائط اقتصادیه یی حائز مصرفلر دن اعظمی صورته استفاده ایتمک و ترقیات حاضره قارشیسنده هیچ برقیمتی قالمایان اصول و قواعد قدیمه یی احتیاجات حالیه یه کوره تعدیل و اصلاح ایلمک اولدیغنده شبهه یوقدر . ایشته بواساساته و موازنه مالیه انجمنجه در میان اولنان مطالعاته اقتفاء درکه سنه حالیه ده وارداته متعلق ۳ مهم لایحه قانونیه مجلس عالیده در . بونلرک برنجیسی قازانچ ویرکیسی قانونی، ایکنجیسی اعشارک شکل آخره افراغی، اوچنجیسی ده توتون انحصاری قانونیدر . بونلرک قبول و تطبیقیله امور مالیه مزک حال تکمله واصل اولاجغنی ادعا ایده جک دکلز . آنجق شورا سنی عرض ایدرزکه بودجه مزک اک مهم ایکی فصلانی تشکیل ایدوب شمدی یه قادر اک چوق حقسنز لقلره سببیت ویردیکی ادعا اولنان و بو وسیله ایله اک چوق شکایتی استلزام ایدن ایکی ویرکینک صورت طرح و شکل جباتنده کی عدالتسرلکی بو ایکی لایحه ایله رفع و موازتی تأسیس ایلیه جک برحاله افراغ ایدلمشدر »

حکومت مزک بو سوزلری تماماً صمیمیدر . بواجرا آتیه سقیم اصولر ایله تدارک ایدیلن بعضی واردات مزک برینه اساس اعتباریه دها الویرشلی اولان تکالیف وضع ایله مشدر .

مثلاً اعشاری نظراً اعتباره آلام : بو ویرکینک محذورلری علم مالی کتابلرنده بر تفصیل تعداد ایدلدیکندن بونلری بوراده اوزون اوزادییه موضوع بحث ایتمه لزوم یوقدر . آنجق حاصلات غیر صافیه دن طرح اولونوب مصارف استحصالیه بی نظراً اعتباره آلاماسی دولایسیله (استحصالاتک توسیعی مترقیاً متزاید مصارف اختیارینه وابسته اولدینی ایچون) زرعیاتک آرتماسنه مانع اولدیغنی ، مصارف استحصالیه طوپراغک جنسنه کوره تخالف ایده جکندن غیر عادل بولندیغنی نقداً آلتما یوب عیناً جبایت ایدلیکی ایچون تحصیل کرک مکلف و کرک اداره ایچون راحتسز اولدیغنی سویله مک کفایت ایدر . اعشارک مضرتلری تورکیاده پک اسکی زمانلردنبری آکلاشلمش اولدیغنی حالده بر دورلو لغوینه ویا اساسلی صورتده اصلاحنه جسارت ایدیلهدی . واقعاً بو یولده بر چوق تشبثلر اولدی . ۱۲۹۶ سنه سنده تدریجاً اراضی ویرکیسنه افراغی دوشوندی . دهها صوکرما کدونیانک بعض قضاالرنده تجربه ایدلش اولدینی وجهله تورکیانک هر طرفنده اعشارله مقطوعیته ربطی دریش ایدلی ؛ فقط بوتون بو تشبثلر کاغد اوزورنده قالدی . عدم موفقیتک باشلیجه سنبی اعشارک اک مهم منبع وارداتمز اولماسی ایدی و مجموع وارداتمزک ربعدن فضله سنی تأمین ایله مسیله مالیه مزک تمل طاشی عدی وهرهانکی بر صورتده تعدیلی حاصلاتی تنقیص ایتدیکندن اساسلی اصلاحاتک مالیه مزی تماماً صارصاجنی مأمول اولنیوردی . بوندن دولای دولت بر درلو بو تکلیفی ترک ایتک جسارتی کوستره مه مشدی . جمهوریت اداره سی اعشاری الفا ایتمکله ویرکیلر مزی اصلاح غایه سنی کندیسنه رهبر اتخاذ ایدلیکی و بوهدف ایچون وارداتک آلاماسنه بیله راضی اولدیغنی مکمل صورتده اثبات ایله مش اولدی .

قازانج ویرکیسیله توتون انحصارینک تبدیل شککنده دخی تکالیف مزی علمی قواعد ده زیاده توافق ایده جک برحاله افراغی اساسنک مؤثر اولدیغنی کوریرز . بوصورتله هرایکی منبعک تأمین ایتدکلری واردات دخی آرتمشه ده (تمتع ویرکیسیله حرب قازانج ویرکیسنک حاصلات مخمنه سی ۱۳۴۱ سنه سنده ۴,۲۵ میلیون لیرا اولارق کوسترلمش ایکن قازانج ویرکیسی وارداتی ۱۹۲۶ سنه سی بودجه سنده ۹ میلون لیرا ایدی . اسکی رژی دن سنوی تقریباً ۵ میلیون آله ایدیلرکن ۱۹۲۶ موازنه عمومیه سنده عینی واردات ۹,۲۶ میلیون اولارق تخمین ایدلمکده در .) بر آزا اول ذکر ایله مش اولدیغمز ۱۳۴۱ سنه سی بودجه سی اسباب موجب لایحه سنده کی بیاناتدن دخی مستبان

اولدینی وجهله تزید واردات غرضی بو ویرکیلرک احداثده آنجق فرعی بر رول اوینامشدر. حاصلاتک آرتماسی مذکور تداییرک برسبی اولمایوب نتیجه سیدر. دولت بالخاصه اسکی ویرکیلرک محذورلرینی برطرف ایله مک آرزو ایتمشدر. فی الحقیقه قازانچ ویرکیسنگ احداثی برترقی اولارق تلقی ایدیه بیلیرز: تمتع ویرکیسی ایله آرالرنده موضوع و مکلف اعتباریله اساسلی فرقلر بوقدر.

هرایکیسی ده بالخاصه اجرای تجارت، صناعت و خرفت ایدنلرک تمتعلرینی مکلف قیلمق ایستر. ایکی تکلیف آنجق اصول تحقق یعنی قازانچلرک صورت تعیین اعتباریله تخالف ایدرکه تمتع ویرکیسنگ مکلفک حقیقی قازانچنک تثبیتنه قالدیشلمازدی مکلفک کاری، ایچنده اوطوردینی اولک تجارتکاهک گیراسی استخدام ایلدیکی عملهنگ عددی، اجرای تجارت ایلدیکی شهرک اهمیتی، صفتنک نوعی الخ کبی قرینه لره استناد آنخمین ایدیلردی. بو صورتله آلدیه ایدیلن ارقام هیچ بر زمان صحیح اولماز حقیقی ایرادی کوسترمزدی مکلف ضررا ایلدیکی سنه لرده ده ویرکو تأدییه ایتک مجبوریتنده بولندیغندن ویرکو، عادلانه، مکلفک استطاعتی ایله متناسباً توزیع ایدلمش اولمیوردی. حالبوکه قازانچ ویرکیسی بو اصولی ترک ایله مشدر. مکلفلرک بیاننامه لری و مأمورینک تحقیقاتی ایله حقیقی تمتی تثبیت ایدهرک ویرکوبی طرح ایله مکی اصول اتخاذا ایله مشدر. بو صورتله عدالته دهها زیاده یا قلاشمق قابل اولاجغندن قازانچ ویرکیسی ایدیه آل اولارق تمتع ویرکوسنه فائق بولنمقده در.

توتون انحصارینک شکلنک تبدیلی ینه عینی غایهنگ تجلیاتندن عد ایله مه مز لازمدر. اسکی رژیمک یرینه دولت انحصارینک اقامه ایدلمسیله مکلفک بالعموم شرکت انحصارلرینه خاص اولان محذورلر برطرف وعینی زمانده وارداتی ده مهم صورته تزید ایله مک ممکن اولمشدر؟ یکیدن احداث اولنان وراثت ویرکیسنگ ده تکالیف مزی آوروپا لیشدیرمق غایه سنه مستهدف تداییر میاننده ذکر ایجاب ایتدیکنی سویله مشدک، برچوق مالیه جیلر بالخاصه Loroy-Beaulieu لوروا-بولیو وراثت ویرکیسنگ علیهنده بولنشلسه ده بوکون بوکا اعتراض ایدن محررلر آزالمشدر بو ویرکونک ترویجی تکالیفک استطاعته کوره آلتماسی ایجاب ایتدیکی قاعده سنک بر نتیجه طبعیه سیدر. بر ثروته توارث ایدن بر شخصک اقتدار تکلیفینک نزاید ایله دیکی شهبدن وارسته در. بناءً علیه دولنگ بو آنده کنندیسندن ویرکو طرح ایله مسنی عادل کورمک طبیعی اولوب بونک ایچون سوسیالیست اولننه لزوم بوقدر. فقط پره نسیب اعتباریله بوتکلیفک

علیه‌داری بیله اولسه‌ق تورکیاده‌کی یکی وراثت ویرکوسنک اسکیدن جاری اولان و انتقالات خرچلرینه نسبتاً بر تکامل وجوده‌کتیردیکنی قبول ضروریدر. زیرا اسکیدن دخی انتقالات رسومی موجود ایدی. آنجق یالکز غیر منقوللرک انتقالی ویرکویه تابع طوتلش اولوب منقولات اچون مثلاً نقده توارث ایدیله‌جک اولورسه بر مکلفیت یوقدی. بوندن غریب بروضیت حاصل اولویوردی: بر شخص بیک لیرالق بر میراثه قوندیخی تقدیرده اکر ترکه غیر منقرلاتدن متشکل ایسه ویرکو تأدیه ایدر حالبوکه ۱۰۰ بیک لیرا نقده توارث ایتدیکی حالده سربست ایدی. منقول و غیر منقوله متفاوت معامله یامق اچون اساسلی بر سبب یوقدر. هیچ بر صورته غیر منقولاته تصاحب ایدنلرک اقتدار تکلیفلرینک ده‌ا فضله اولدیخی ادا ایدیله‌مز. ایشته یکی وراثت ویرکیسی بو‌حاله بر نهایت ویرمشدر. بوندن باشقه شم‌دیکی عدالت تلقیلر‌مزه ده‌ا یقین اولاجق صورتده قریت و ترکه‌نک قیمتته کوره یوزده‌سنده متریت واردر.

ایشته یکی وراثت ویرکیسی ایله دخی تکالیف‌مزی عصر یلشدیرمک غایه‌سنه دوغرو بر خطوه آتلشدر. شیم‌دی‌یه قدار مطالعه ایتدی‌کمز تدایردن دولتک سیاست مالیه‌سنک ایکنجی اساسی صریح بر صورتده تظاهر ایلشدر. بر آزده اوچنجی غایه‌سندن بحث ایده‌لم:

حکومت‌مز ویرکولرینک منبعی دخی ده‌ا کیشدرمشدر. اسکیدن بالخاصه کویلیری مکلف ایدرکن بوکون بونلری صیانت ایله شهرلیری محمول ایله‌مشدر. جمهوریت حکومتک ویرکی پولیتقه‌سنک بو غایه‌سی، اتحاد ایلدیکی تداییری منفرداً مطالعه ایتدی‌کمز تقدیرده تظاهر ایتمز. آنجق تکالیف‌م‌زک هیئت عمومی‌ه‌سنی تدقیق ایتدی‌کم‌زده بار تکلیفیتک بوکون بالخاصه شهر ساکننک اوموزلرینه تحمیل ایلدیکنی مشاهده ایدرز: تورکیا مالیه‌سی حقنده قیمتلی بر اثر یازمش اولان (Heidborn) هایدبورن ۱۹۱۰ سنه‌سنده زراع طبقه‌سنک تحمل ایلدیکی ویرکولرک ۶,۷ میلیون اراضی ویرکیسی اعشار ۱,۸ میلیون اغنام و ۱,۲۲ میلیون اراضی ویرکیسی اولق اوزره مجموعاً ۱۰,۹ میلیون لیرایه بالغ اولدیغنی حالبوکه شهرلیردن آلنان بلا واسطه تکالیفک ۱,۶۴ میلیون اولوب همان یالکز بونلری مکلف قیلان بالعموم بلا واسطه ویرکیلرک [۱].

[۱] بالواسطه ویرکیلر آنجق معین مواد صاتین آلدیغنی تقدیرده تأدیه اولورلر. تورک

کویلیری بالخاصه بالذات استحصال ایتدیکی موادی استهلاك ایتکله چوق مبیاعته بولماز و بو ویرکیلری طاشیمقدن قورتولور.

۶,۹ ميليون حاصلات كتيردكلى شو حالده شهرلر سكاننك يالكز ۸,۶ ميليونلق بريك طاشيدقلىنى سويلر [۴] بوكا كوره بالعموم تكاليفمىزك يوزده ۵۶ سى زراع يوزده ۴۴ سى ايسه شهرلىلرى مكلف ايلدىكى آ كلاشيلير بوكونكى بودجه به سطحى بر نظر عطف ايدرسهك وضعيتك تماماً تبدل ايتديكى مشاهده ايدرز. همان كاملاً شهرلىلرى مكلف قىلان استهلاك، كوروك، توتون، شكر، پترول، كبريت، اسپرطو، قازانچ وىركىلى حاصلاتى ۱۹۲۶ بودجه سنده ۱۱۵ ميليون اولارق تخمين ايدلمشدر. حالبوكه زراع طرفندن تحمل ايدىلن اراضى وصايم وىركىلى ايله خصوصى اورمانلر رسمى آنچق ۴۰ ميليونه بالغ اولوبور. بوكا كوره شهرلىلر بار تكلفيسى كويليلرك تحمل ايتدكلى وىركولردن ۵-۶ قات فضله در. ايشته حكومتىزك عمومى اقتصادى پوليقيهنك اساسى اولان زراعتى حمايه غايهسى وىركى سياستنده دخى مؤثر اولمش وبونك نتيجهسى اولارق وىركولرك منبى بوكون بالخاصه شهرلىلرك، تبارك ومستهلكلرك، ارباب صناعتك ثروتى اولمشدر.

بووضعيتى حصوله كتىرمك ايجون دولتك اتخاذ ايلدىكى تدابير اعشارك الغاسى وبونك بودجهده براقدىنى بوشلغى دولدىرمق ايجون استهلاك وىركولرى ايله انحصارلرك احداثيدر. كورويورزكه اعشارك قالدیرلما سيله حكومتىز ۴ هدف بردن كوزتمش ايكي قوش بردن وورمشدر. هم شكلاً سقيم برويركويى الغاهمده تكاليفك بين الاهالى توزيع وتقسيمنى جذرى صورتده تعديل ايله مشدر.

بوصورتله صوك سنه لردهكى سياست مالىه مزك اساسلىنى ، وقايعدن استخراج، ايله مش اولدق عجا مذكور غايه لى شايان ترويجميدر ؟

بونلرك تحقيق ايتدىرلمهسى ايجون توسل ايدىلن طريق اك كسديرمه يولميدر؟ يوقسه بوهدفلر دها مؤثر اصوللر ايله تأمين ايديله بيليرميدى ؟ بومسئله لرك تدقيقنى كله جك مقاله مزه براقيورز .

تجارت مكتب عاليه مالىه مدرسى

عمر مهول

